

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דְּיֻקָּא במצה שעשויה מקמח ומים בלבד יוֹצְאִים יְדֵי חוֹבֵת אֲכִילַת
 2 מִצָּה⁴⁸ ואילו במצה עשירה, שנילושה במי פרות, אף שאפשר מן הדין
 3 לאפות אותה בצורה שלא תחמיץ ותהיה כשרה לאכילה בפסח לא יוצאים ידי
 4 חובת המצוה לאכול מצה בפסח) הוּא הָעֲבוּדָה דְאִתְּפַיָא, עבודת
 5 ה' בדרך של כפיית הרע והחושך
 6 המתנגד לקדושה (והיא דרגה נמוכה
 7 יותר מדרגת "אתהפכא" שבה הרע
 8 והחושך נהפך לטוב ואור) וְזָהוּ גַם
 9 מֵה שְׁהִיציָאָה מִמְצָרִים הֵיטָה
 10 בְּאוֹפֵן דְ"בְרַח הָעַם"⁴⁹,
 11 בְּמִבּוֹאֵר פִּתְנָא⁵⁰ וזה לשון רבינו
 12 הזקן בתניא: "דלכאורה הוא תמוה,
 13 למה הייתה כזאת, וכי אילו אמרו
 14 לפרעה שלחם לחופשי לעולם לא
 15 היה מוכרח לשלחם" אלא שְׁזָהוּ
 16 הצורך "לברוח" ממצרים הוא מִפְּנֵי
 17 שְׁהִרְע שְׁבַנְפְּשׁוֹת יִשְׂרָאֵל
 18 עֲדִין הֵיךְ בְּתַקְפוֹ בְּחָלָל הַשְּׂמָאֲלִי כו',
 19 התניא שהחלל השמאלי שבלב הוא
 20 מקום משכנה של הנפש הבהמית ושל
 21 היצר הרע וְלִכְּנָן כִּיּוּן שִׁבְעַת הַיְצִיָּאָה
 22 ממצרים בני ישראל עדיין לא הודרכו
 23 מהרע שבו היו שקועים במצרים, הם
 24 לא קבלו את התורה מיד אלא
 25 הוֹצְרָכּוּ לְעֲבוּדָה הַרוּחִנִית
 26 דְסִפְרִית הָעוֹמֵר, שהיא בירור
 27 וזיכוך נפש האדם שְׁנוֹסְףָּה עַל
 28 הַמְּבוֹאֵר על התוכן והעניין של
 29 ספירת העומר בְּר"ן⁵¹ רבינו ניסים
 30 מ'מְדַרְשׁ אַגְדָּה שְׁבַנֵי יִשְׂרָאֵל
 31 סִפְרוּ אֶת הַיָּמִים עַד מִתַּן-
 32 תוֹרָה מִצַּד הַרְגֵשׁ הַגְּעוּגוּעִים
 33 לְמִתַּן-תּוֹרָה, מתוך תשוקה וציפייה להגיע למתן תורה יֵשׁ בְּנָה
 34 ב'ספירת' הימים בבובן הרוחני גַם הָעֲנָנִי דְבִירוֹר וְזִיכּוּף פְּרִטִי
 35 הַמְדוּת דִּנְפֵשׁ הַבְּהֵמִית, שכן בספירת העומר לא מסתפקים בבירור
 36 וזיכוך כללי אלא העבודה היא לזכך ולברר את כל פרטי המידות, כפי שכל
 37 אחת משבע המידות כוללת את כל השבע החל מ"חסד שבחסד" ועד "מלכות
 38 שבמלכות", בסך הכול ארבעים ותשעה פרטים בארבעים ותשעה ימי העומר
 39 שְׁזָהוּ עֵינֵן זֶה של בירור וזיכוך המידות של הנפש הבהמית בימי ספירת
 40 העומר הוא הטעם על מֵה שְׁמַנְחַת הָעוֹמֵר שמקריבים ביום הראשון
 41 של ספירת העומר, ט"ז בניסן, אֵינָה כְּמוֹ כָּל הַמְּנַחֲתוֹת שְׁבָאוֹת מִן
 42 הַחֲטָיִים - מֵאֲכָל אָדָם, אֶלָּא כְּמוֹ מְנַחַת סוּטָה שְׁבָאָה מִן

1 לאלוקות וההתקרבות היא בדרך מלמעלה למטה מֵה-שְׂאִינֵן בְּן חוֹדֶשׁ
 2 נִסָן שְׁעֲנִינוּ הוּא עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים - מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה, כפי
 3 שהיה ביציאת מצרים בחודש ניסן שעיקר ההתקרבות בין הקדוש-ברוך-הוא
 4 ובני ישראל הייתה מלמעלה, על-ידי שהקדוש-ברוך-הוא נגלה עליהם וגאלם
 5 וכמבואר בחסידות שלכן חודש תשרי
 6 שעניינו עבודת ה' ב"אתערותא
 7 דלתתא", בהתאם לגדרי האדם, הוא
 8 החודש שבו נברא העולם ומסמל את
 9 הנהגת העולם על-ידי הקדוש-ברוך-
 10 הוא בדרך הטבע, וחודש ניסן שעניינו
 11 עבודת ה' בדרך "אתערותא דלעילא",
 12 שלא לפי הגדרים של האדם והעולם,
 13 הוא החודש שבו הייתה הגאולה
 14 ממצרים ובו עתידין להיגאל והוא
 15 מסמל את הנהגת העולם על-ידי
 16 הקדוש-ברוך-הוא בניסים שלמעלה
 17 מהטבע וְכִיּוּן שְׁחַג הַשְּׁבוּעוֹת
 18 בשונה מכל שאר המועדים שהתאריך
 19 שלהם מפורש בתורה כמו חג הסוכות
 20 בט"ו בתשרי, חג הפסח בט"ו בניסן
 21 וכד' אֵינֵן לוֹ יוֹם קָבוֹעַ בְּחוֹדֶשׁ,
 22 אֶלָּא קָבִיעוּתוֹ הִיא בְּיוֹם
 23 הַחֲמִישִׁים לְסִפְרִית הָעוֹמֵר
 24 שְׁמַמְחַרַת הַפֶּסַח, שמתחילה
 25 בט"ו בניסן, למחרת היום הראשון של
 26 חג הפסח ונמשכת שבעה שבועות,
 27 ארבעים ותשעה ימים שבסיימם חל חג
 28 השבועות הַרְיִי זֶה חַג הַשְּׁבוּעוֹת
 29 והתוכן הפנימי שלו שְׁנֵף לְחוֹדֶשׁ
 30 נִסָן, שְׁעֲנִינוּ הוּא עֲבוּדַת
 31 הַצְּדִיקִים, וְלֹא עֲבוּדַת בְּעַלֵי
 32 תְּשׁוּבָה שהיא בתקופת "שבע
 33 דנחמתא" בתור הכנה לחודש תשרי,
 34 ואם כן נשאלת השאלה למה נקבעו פסוקים אלה שמדברים על הפיכת חושך
 35 לאור, עבודת התשובה, דווקא בסמיכות לחג השבועות הבא בהמשך לחג
 36 הפסח וחודש ניסן?
 37 אֶף הָעֲנָנִי הוּא, שְׁפָלְלוֹת עֲנָנִי תְּשׁוּבָה שעיקרו אמנם בחודש
 38 תשרי יִשְׁנוּ באופן כללי גַם בְּחוֹדֶשׁ נִסָן, וּבְהֶקְדָּמָה מֵה שְׁנִתְּבָאֵר
 39 לְעִיל בְּמֵאֲמָרֵי חַג הַפֶּסַח⁴⁴ של שנה זו, תשכ"ו, מִמְּאֲמָר ה'צִמְחָה
 40 צְדִיק⁴⁵ שבחודש ניסן של שנה זו, תשכ"ו, מלאו מאה שנה להסתלקותו ב"ג
 41 ניסן תרכ"ו בְּעֲנָנִי התוכן הפנימי של האמירה בליל הסדר הָא לְחֵמָא
 42 עֲנָיָא דִי אֶכְלוּ אֲבֵהֶתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם⁴⁶, זֶה (המצה) לחם
 43 העוני שאכלו אבותינו בארץ מצרים שְׁעֲנִינוּ לְחֵם עוֹנֵי⁴⁷ (שְׁבָזָה

(44) ד"ה והניף דאחרון של פסח פ"ח ואילך (סה"מ תשכ"ו ע' קצא ואילך). וש"נ. (45) אוה"ת דרושים לפסח ע' תנח ואילך.
 (46) הגדה של פסח. (47) פ' ראה טז, ג. (48) רמב"ם הל' חמץ ומצה פ"ה ה"כ. פ"ו ה"ה. שו"ע ודאדה"ז או"ח תס"ב ס"א.
 (49) בשלח יד, ה. (50) ספ"ל א. (51) סוף מסכת פסחים. (52) סוטה יד, א. וראה לקו"ת אמור לה, ד. לו, א. (53) ח"ג צז, סע"א